

Mavzu: Ajraladigan va ajralmaydigan birikmalarni loyihalash

Ma`ruzachi: “MG va DN” kafedrası
dotsenti, p.f.f.d., (PhD) U.A.Nasritdinova

Reja:

1. Ajraladigan va ajralmaydigan birikmalar haqida nazariy tushuncha.
2. Kompyuterda AutoCAD dasturlarida 2D va 3D loyihalash. Boltli birikmani loyihalsh. Shpilkali birikmani loyihalash.

1. Ajraladigan va ajralmaydigan birikmalar haqida nazariy tushuncha.

Detallar bir-biri bilan ajraladigan va ajralmaydigan qilib biriktiriladi. Agar birikmalarni ajratish uchun birikma detallari buzilmasa, yorilmasa yoki sindirilmasa, u holda bunday birikma ajraladigan birikma deyiladi. Agar birikmalarni ajratish uchun birikma detallari buzilmasa, yorilmasa yoki sindirilmasa, u holda bunday birikma ajraladigan birikma deyiladi, aks holda ya'ni, detallar buzilsa, yorilsa yoki sindirilsa, u holda bunday birikma ajralmaydigan birikma deyiladi. Ajraladigan birikmalarga ponali, shponkali, boltli, shpilkali, vintli, fittingli va boshqa rezbali birikmalar kiradi.

Ajraladigan birikmalar qo'zg'aladigan va qo'zg'almaydigan bo'ladi.

Agar birikma detallari bir-biriga nisbatan harakat qilsa, bunday birikma qo'zg'aladigan birikma deyiladi, aks holda ya'ni bir- biriga nisbatan harakat qilmasa, bunday birikma qo'zg'almas birikma deyiladi.

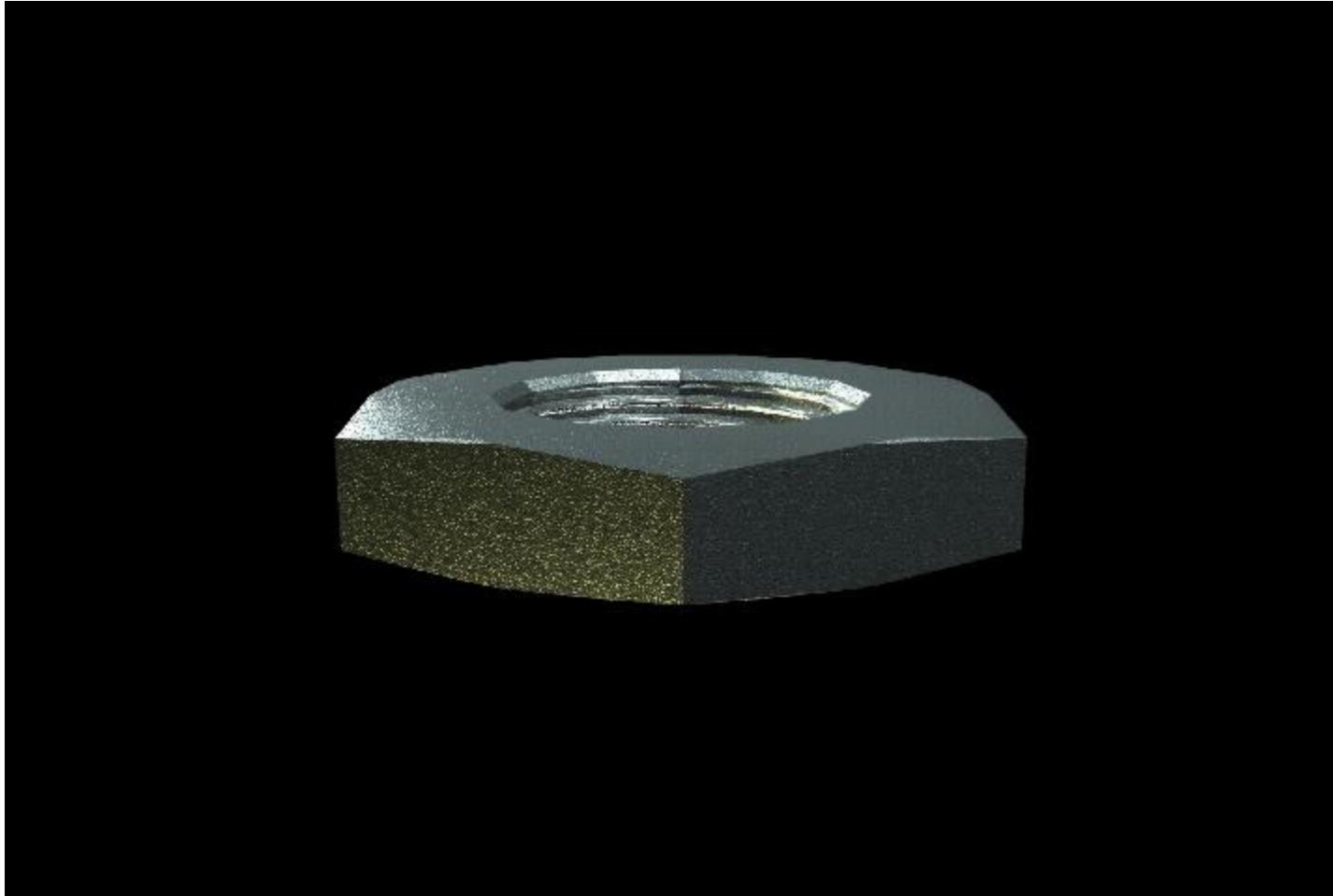
Qo'zg'almaydigan birikmalardan:

- a) boltli birikma; b) shpilkali birikma;
- v) vintli birikma g) fitingli birikmalar ko'rsatilgan.

qo'zg' aladigan birikmalardan: a)
shponkali birikma; b) shlitsali birikma va
v) yurgizish vinti ko'rsatilgan.

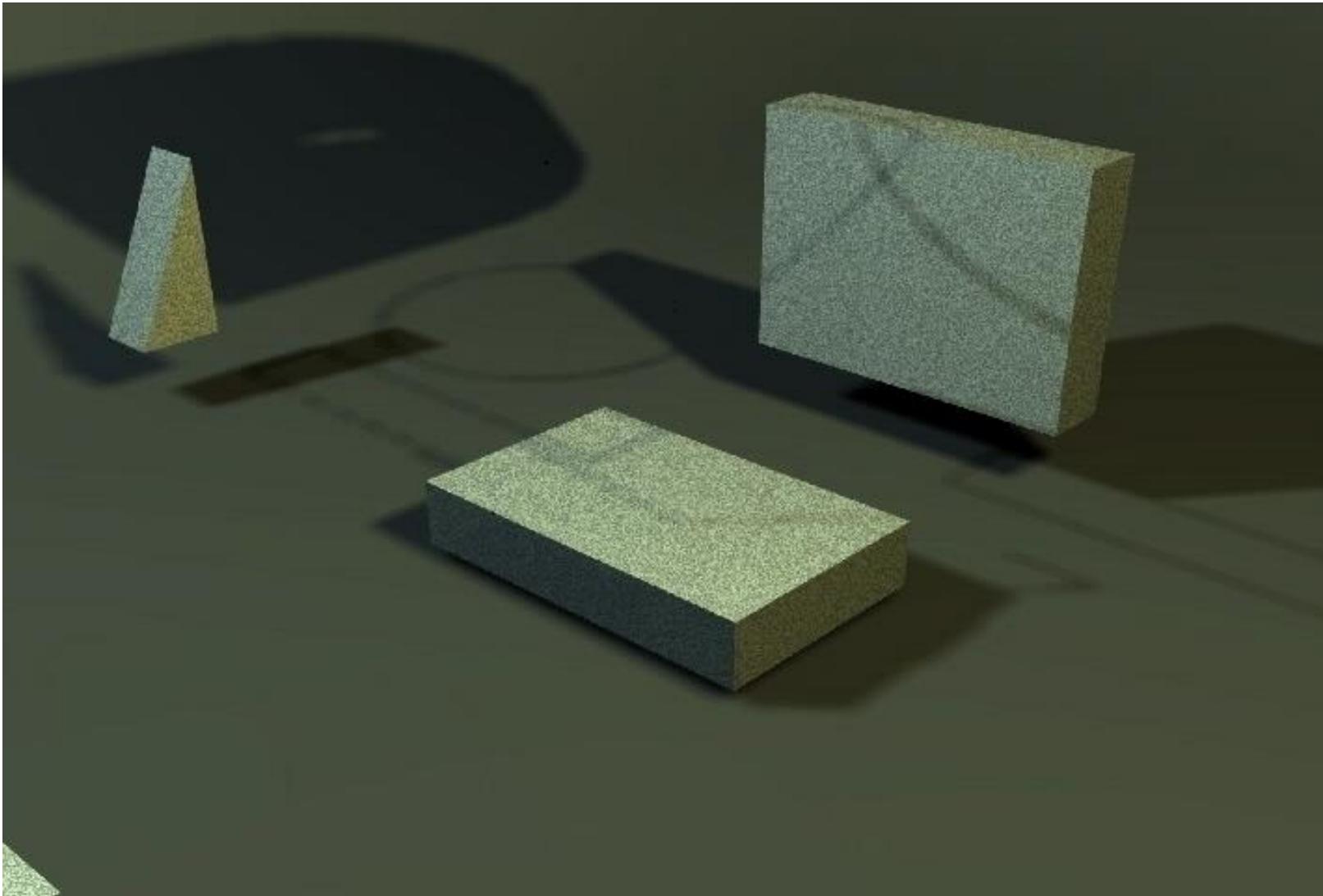
**2. Kompyuterda AutoCAD dasturlarida 2D va 3D loyihalash. Boltli
birikmani loyihalsh. Shpilkali birikmani loyihalash.**

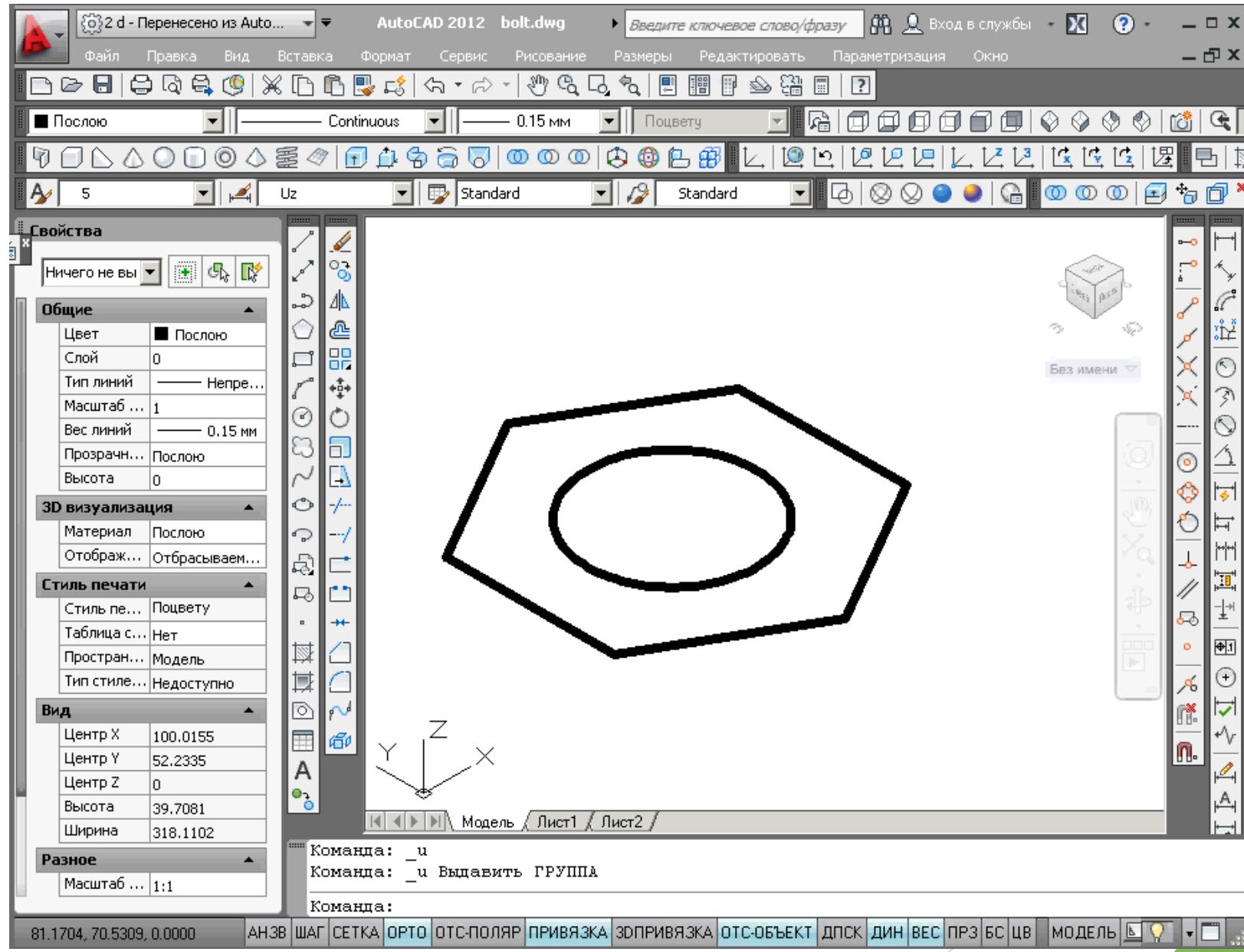
Ajralmaydigan birikmalarga parchinlash, payvandlash va presslash yo`li bilan hosil qilinadigan birikmalar kiradi.

Shuni ham aytish kerakki, endilikda parchinlab biriktirish usuli o`rniga arzon va qulay bo`lgan payvandlab biriktirish usulidan ko`proq foydalanilmoqda.

AJRALMAYDIGAN BIRIKMALAR

AutoCAD grafik dasturida bajarilgan Boltli birikmaning 2D va 3D loyihalash jarayoni

E'tiboringiz uchun rahmat!!!